

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző:

Rigó László

Cím:

Budapest munkásmozgalmának 1919-1945.

Forrás:

Irodalomtört. közl.

(Hely)

(Idő)

1960. 5. sz.

(Köt. v. füz.) (Old)

Személy

"1960"

Osztályozás

027.412

Budapest munkásmozgalma. 1919—1945. Bibliográfia. 1—3. köt. Bp. 1959. Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár 1098. l.

Marxista irodalomtörténetírásunk egyik legnagyobb és legjelentősebb feladata az ellenforradalmi korszak prózájának és költészetének, főleg proletárvétségének részletes

és gondos feltárása; adatgyűjtés, majd e szilárd alap birtokában egyes régebbi hamis vagy elavult nézetek kijavítása és az értékelés elvégzése. Ehhez a nagy és jelentőségében felmérhetetlen munkához minden segítő eszköz meg kell ragadni. Hiányzott eddig egy alapvető, részletes bibliográfia, amely az egész korabeli munkásmozgalom anyagát felölelte volna, és tartalmazta volna azon tudományos és szépirodalmi művek jegyzékét, amelyek e kor proletariátusának helyzetét rajzolták meg több-kevesebb hűséggel. Az elmúlt év végén a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár gondozásában az MSZMP VII. kongresszusára jelent meg a *Budapest Munkásmozgalma 1919—1945* c. bibliográfia, amely főleg a munkásmozgalom történetének tanulmányozásához nélkülözhetetlen, de segítséget nyújt a proletáriróladalom kutatóinak is. A bibliográfia bár közel sem teljes, mégis — külön fejezetben egy csokorba sze i azokat az írókat, akik vagy a Horthy-korszakban, vagy már a felszabadulás után az 1920—30-as évek proletariátusának helyzetéről számoltak be műveikben.

Az irodalomra vonatkozó anyagot két részre szakítja a bibliográfia. A *Munkáskultúra* c. fejezetben „Irodalom, irodalmi előadások” cím alatt közöl az egyes újságokban, főleg a Népszavában megjelent irodalmi-est ismertetések, cikkeket az olvasókörök, szavalókórusok munkájáról stb., másrészt a korszak költészetére vonatkozó elvi kérdéseket tisztázó munkákat, vagy egyes proletárirókról megjelenő korábbi, ill. felszabadulás utáni értékelő jellegű tanulmányokat gyűjt össze. (Talán nem helyes az, hogy az időrendi sorrendet megzavarja a közbeiktatott felszabadulás után megjelenő cikkeket, méltatásokat stb. egész sora — e megjegyzés különösen vonatkozik az említett fejezetre.)

Szerkezetére nézve is jól felépítettnek mondható a bibliográfia Szépirodalom c. részfejezete, de még fontosabb az, hogy kitűnően használható a kor kutatói számára. Az első részben a gyűjteményes kiadások pontos felsorolása szerepel, pl. válogatások Balázs Anna, Gábor Andor, Goda Gábor, József Attila, Lukács László, Nagy Lajos, Várnai Zseni műveiből. A második rész az egyes műveket ismerteti, pontosan megjelölve azt is, hogy az egyes művekben milyen munkásmozgalmi mozzanatok, adatok stb. vannak feldolgozva. Ahol szükséges, ott közli az egyes novellák, költemények témáját is egy mondatban. Nem lehet kétséges, hogy az egyes írók életművének tanulmányozásához, pl. Lukács László, Hidas Antal, Pákozdy Ferenc stb. és az egész proletáriróladalom áttekintéséhez komoly segítséget jelenthet e bibliográfia.

Figyelemre méltó kezdeményezés lenne a bibliográfia felhasználásával egy olyan válo-

gatás kiadása, amely a Horthy-korszak proletárvétségének legszebb verseiből állna, és mintegy összképet adna arról, hogy az embertelen korban az emberség éppen a munkásosztály otthonában kapott helyet.

Rigó László